

Megjelen minden második napon
kedd, csütörtök és szombat este.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sátoralja-Ujhely, főtér 9. szám.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Apró hirdetéseknek minden garmond szó
4 fill., vastagabb betűkkel 8 fill.

Nyilttérben minden garmond sor 30 fill.

ZEMPLEN

POLITIKAI HIRLAP.

ifj. Meczner Gyula
főszerkesztő.

dr. Szirmay István
felelős szerkesztő.

dr. Hám Sándor
főmunkatárs.

Előfizetési ára:

Egész évre 12 korona, félévre 6 kor,
negyedévre 3 kor.

— Egyes szám ára 8 fillér. —

Hirdetési díj:

Hivatalos hirdetéseknek minden szó után
2 fill. Petit betűnél nagyobb, avagy disz-
betűkkel, vagy kerettel ellátott hirdetések
termérték szerint egy négyszög centim.
után 6 fill. — Állandó hirdetéseknek ár
kedvezmény.

Ünnepélyes óvás.

— szept. 23.

(Sz. I.) Szinte bámulatos a fej-
vesztettségnek az a mértéke, amely
a chlopy-parancs hírére a törvény-
hozás különböző pártiaiból kiad.

Látszik, hogy ez a nemzedék
egészen elszokott a keményebb
diók feltörésétől. Mert — emlé-
kezzünk csak régiokról — tudva-
lévő dolog, hogy a magyar or-
szággyűléseknek nem ritkán kel-
lett foglalkozni olyan császári
manifesztumokkal, kiáltványok-
kal és nyílt levelekkel, amelyek
egyenesen és szándékosan a magyar
alkotmány ellen irányultak, ame-
lyek arról a bizonyos nagy egész-
ről nem csak olyan homályos cél-
zásokat, miket foglaltak maguk-
ban, hanem amelyek kifejezetten
megtagadták Magyarországot ön-
állóságát és függetlenségét.

És a régi magyar ország-
gyűlések mégis feltörték ezeket
a kemény diókat, sőt gondjuk
volt rá, hogy az ország önálló-
sága és függetlensége minden
ilyen alkotmányellenes manifeszt-
um után újabb királyi szóval
ünnepélyesen megerősítsék.

Tessenek csak visszaemlé-
kezni 1848. december 2-ikára.
Micsoda kedves császári kézira-
tok fűződnek ehez a naphoz és
Olmütz városához!

Ferdinánd lemond a trónról,
Ferenc-Károly a trónöröklésről,
de csak az osztrák császári trón-
ról és az osztrák császári trón
öröklésének jogáról. Magyaror-
szágnak még csak a neve sincs
benne ezekben az okiratokban, ha-

nem ez a független és szabad or-
szág ott lappang az „ausztriai csá-
szársághoz tartozó összes országok
és tartományok“ kifejezések alatt.
Az volt ám a Chlopy! A „nagy
egészet“ nevén nevezték akkor:
Ausztriai császárság, a részeknek
nevük sem volt; Magyarország,
melynek függetlenségét és alkot-
mányos önállóságát ugyanazok a
törvények biztosítják, amelyek az
uralkodóház trónörökösödési jo-
gát (1687: 2., 3.; 1723: 1., 2.)
és amelynek van olyan törvénye
is, mely egyenesen az ország
függetlenségéről alkottatott (1791:
10. t. de independentia regni
Hungariae, partiumque eidem
adnexarum) az 1848. december
2-án kiadott császári manifesztu-
mokban még csak meg sem em-
lített.

És 1848 után el kellett egy-
szer következni 1867-nek is. El
kellett következni annak az idő-
nek is, mikor ezek az alkotmány-
ellenes lemondó levelek a nem-
zet gyűlése elé kerültek, hogy
törvényeinkbe utólagosan becik-
kelyeztessenek.

És becikkelyeztettek; de be-
cikkelyeztetett velük együtt egy
új ünnepélyes óvás is a nemzet
alkotmányának mindennemű meg-
támadása ellen és becikkelyezte-
tett velük együtt egy új királyi
szó, amely a nemzet ünnepélyes
óvását szentesítette.

Tessék csak figyelni, mit
mond az 1867: III. törvénycikk
2-ik paragrafusa a Ferdinánd és
Ferenc-Károly lemondó leveleiről.
„Mint hogy azonban az erre

vonatkozó lemondási okiratok ál-
talanosságban és csak az ausz-
triai császárságról s az ehhez
tartozó országokról szólnak, Ma-
gyarország pedig, mint saját al-
kotmányánál fogva önálló ország,
azokban külön megemlítve nin-
csen; minthogy továbbá azon
okiratok az országgyűléssel tár-
gyalás, elfogadás és törvénybe
iktatás végett annak idején nem
is közöltettek: az országgyűlés
ünnepélyes óvást tesz ezennel min-
den, ebből Magyarország önállóságára
és függetlenségére nézve vonatkozó
káros következtetések ellen.“

Amit pedig most ide leirtam, az
az 1867-ki országgyűlésnek nem
valami egyoldalú protestálása, ha-
nem törvény, amelyet ugyanaz
az I. Ferenc József szentesített
1867. június hó 12-én, aki a
chlopyi-hadparancsot is aláírta.

Nem ártott volna tehát, ha a
pártok — mielőtt a pánik annyira
kitört soraikban — felütötték
volna soraikat a törvényeket és
átnézték volna azoknak a törvé-
nyeknek ante-aktáit, amelyek új
alkotmányos életünk elején a régi
sebek beheglesztésére voltak hi-
vatva.

Hiszen most is csak arról van
szó: be kell hegeszteni azt a se-
bet, amit a hadparancs szeren-
csétlen kifejezései a nemzet al-
kotmányos érzésén — de csak is
ezen — ejtettek.

Mert, hogy magán alkotmány-
levelünkön rést üssön, arra ugyan
semmiféle hadparancsban és egyéb
kiáltványokban nincsen elég erő.
Ismételje meg az országgyű-

lés azt, amit 67-ben tett, amelyen
ünnepélyes óvást emelt a „káros
következtetések“ forrása ellen és
hivatkozzon rá, hogy ugyanezt
tette Öfelsége, koronás királyunk
is, mikor elődeinek alkotmá-
nyunkba ütköző okiratait ilyen ün-
nepélyes óvás mellett cikkelyez-
tette törvényeink közé. A kü-
lönbség csak az lehet, hogy ezt
az óvást, miután nem kell be-
cikkelyezni, szentesítés alá sem
szükséges bocsátani.

Még tegnap irtam ezeket a
sorokat. Azóta a helyzet annyiban
változott, hogy az új desig-
nált miniszterelnök királyi felha-
talmazásra hivatkozva kijelentette
a szabadelvű párt értekezletén,
hogy Öfelsége fájdalommal és
mély sajnálattal vett tudomást
arról a magyarázatról, amelyben
a hadparancs nálunk részese volt és
hogy távol állott Öfelségétől a
magyar államiság bármily meg-
sértése.

Lesz-e tehát „ünnepélyes óvás“,
nem tudom. A helyzet természe-
tesen más, ha nyilvánvaló az al-
kotmánysértő szándék és ha két-
ségtelen: hogy ilyen szándékkal
nem állunk szemben.

A döntés.

— szept. 24.

A tegnapi nap új helyzetet te-
remtett. Két királyi kéziratot nyert
tudomást a nemzet. Itt adjuk mind a
kettőt:

A királyi kézirat.

Kedves gróf Khuen-Héderváry!

Atyai szívemet mély gyász tölti
el láttára azon sajnálatos állapotoknak,

A keskeny, szép kéz egy pillan-
tatig a férfi kezében pihent. Hideg
volt és nem reszketett. A fekete, szép
szemek közömbösen néztek a férfira.
Midőn az ajtó bezárult az ifju
pár után, Éva még egy hosszú pil-
lantást vetett a képre, majd a kan-
dalló lobogó tűzébe hajította azt.

— Most már vége mindennek,
az álom után jön az ébredés.
Legyünk most mindig okosak!
A tűz hamarosan martalékvá
tette a képet s Éva szomorú mosoly-
lyal nézte ezt a szomorú munkát.

II.

A fekete szövettel borított falak
között, lépcsőzetes emelkedésen fe-
küdt a díszes ércporsó. A viasz-
gyertyák lobogó lángja sárgás fényt
terjesztett. Dobby Béláné ott feküdt
a virághalmaz között. A csendes alvó
körül kábító virággal terjedt el. A
szelid, szép asszony úgy pihent a ko-
porsójában mintha virágok között
aludna, egy édes álmodva. Arra a szép arcra semmi keserűség,
küzdélem nem véste rá vonásait, bé-
kés, szinte mosolygó volt az ifju ha-
lott.

Álom, boldogító, szép álom volt
az ifju asszony élete, a halálnyugalom
csak folytatása lehetett annak.

A lakosztály végén egy kis szo-

A ZEMPLÉN TÁRCÁJA.

A testvérek.

Irta: Mok Ferencné.

Az előkelő izlésű ebédlőben a
násznap a terített asztalhoz ült. Az
eleinte komoly és ünnepélyes hangu-
latot lassankint vig moraj cserélte föl.
Mindenki szomszédjával csevegett,
néha-néha tévedt egy pillantás a szép
menyasszony felé.

Balogh Ágnes piruló arccal hall-
gatta vőlegénye gyöngéd suttogását,
keze meg — megremegett, amint a
szeretett férfi kezéhez ért.

Dobby Béla, a vőlegény, magas,
barna férfi volt, éppen ellentéte a
kicsi, szőke Ágnesnek.

Amint a szép pár ott ült az asztal-
főn és gyöngéd nézéssel kapcsolódott
egybe a tekintetük, mindenki abban
a hitben volt, hogy itt egy boldog,
szerelmes pár esküdt hűséget egy-
másnak. De a figyelmes szemlélő
észrevehette volna, hogy az ifju férfi
tekintete lopva a szemben ülő szép
leánynya: Balogh Évára esett.

Éva, a menyasszony nővére,
magasnövésű, barna, érdekes leány
volt.

Dobby Béla szeme dacosan vil-
lant meg, de midőn menyasszonya
mosolygó arcába nézett — szelidebb
lett a tekintete.

Éva büszke arcán közöny, una-
lom ült. Szórazokozottan hallgatta szom-
szédja csevegését. Félig behunyott
szeme fáradt kinézést kölcsönzött ar-
cának.

Most a nászszakoma szokásos tószt-
jai hangzottak föl. A karsu poharak
az ifju pár egészségére, boldogságára
csengtek össze.

Éva felpillantott. Tekintete a je-
gyespárra esett és minden pir elszállt
arcából.

Ebéd után a vendégek egy része
a dohányzóba, a másik része a sza-
lonba gyűlt egybe.

Balogh Éva szobájába ment. S
amint végre az emberek szeme elől
biztosnak érezte magát — egy kis
diványra vetette magát. Reszketett a
teste a visszafojtott zokogástól. Aztán
odaállott íróasztala elé, kezébe vett
egy miniatúr képet és szomorú szem-
mekkel, hosszan nézte e szép fest-
ményt. Poffano „Végre egyedül“ után-
zata volt. S a szép leány fantáziája
a menyasszonyban, ki rózsás arccal
viszonozza a férj ölelését, az ő édes
húgát, Ágnest látta s a barna, nyu-
lánk férfi alakja úgy hasonlított Dobby

Béla alakjához.

A leány görcsös ujjakkal szoron-
gatta a képet, majd lassan pergett le
köny köny után szeméből.

Az ajtón halk kopogás hallat-
szott, majd Ágnes szőke fejcskője
kandikált be azon.

— Éva, szabad bejönni? A fogat
már előállított, bucsuzni szeretnénk!

A leány összereszt. A festmény
még kezében volt, amint néhány lé-
péssel húga elé ment. Most Dobby
jött a szobába.

A kicsi asszony nővére keblére
borult, könytől ázott, halvány arcán
a válás szomorúságán át is — a bol-
dogság derűje sugárzott.

Éva szenvedélyes öleléssel szori-
totta magához húgát. Csókokkal bo-
ritotta be szemét, arcát és gyöngéd
szeretettel csak ennyit suttogott:

— Légy boldog Ágnes, nagyon
boldog!

A férfi sötét szemekkel nézte a
testvérek bucsuját, majd a kis fest-
mény után nyúlt, mely Éva kezéből
kiesett.

Pirosra vált Dobby Béla arca,
amint ezt a kis festményt nézte...
Sógornője szívélyes szava téri-
tette magához.

— Önnek is édes Béla zavarta-
lan boldogságot kívánok!

melyek kedvelt Magyarországonban a politikai életet hónapok óta meddőségre kárhozták és már-már az állami gépezet működését is megakasztják.

Midőn 1867-ben egyfelől magyar koronám országai s másfelől a birodalmi tanácsban képviselt királyságok és országok között a pragmatica sanctióból folyó közös és együttes védelem eszközei felsoroltattak, az 1867. XII. t. c. 1. §-a megállapította, hogy a közös hadsereg egységes vezérletére, vezényletére és beszervezetere vonatkozó ügyek Altalam intézendők el.

S amint mindenkor szigorúan örököttem a felett, hogy az ezen törvény alapján elvállalt kötelezettségek minden oldalról becsületesen és lelkiismeretesen teljesítenek, ezenképpen el vagyok határozva az Engem megillető jogokat is csorbitatlanul fenntartani és utódaimra érintetlenül átszármaztatni.

Midőn a magyar országgyűlés ezt a jogomat elismerte, nemcsak a monarchia nagyhatalmi állásáról, hanem saját hazája és nemzete erejéről és biztonságáról is akart gondoskodni.

Eppen ezért nem tudnék hozzájárulni oly intézkedésekhez, amelyek végső következményeikben a monarchia két államának a gyengítésére vezetnének és dicső emlékü őseimtől átvett örökségemet a hanyatlás veszélyének tennék ki. És ugyancsak azért nem járulhatnék azon követelések teljesítéséhez, melyek kiprobált intézmények olyatén átalakítását célozzák, mely kedvelt Magyarországon érdekének nemcsak meg nem felel, de végső következményeiben szent Koronám országainak integritását is veszélyeztethetné.

Másfelől nem zárkozom el a közös hadsereg körében királyi hatalmamból folyó azon intézkedések megvalósításától, melyekre vonatkozólag az utóbbi időben kormányaim az országgyűlés színe előtt már is nyilatkozatokat tettek és amelyek az Önek Altalam megjelölt pontokkal együtt azt a keretet alkotják, amelyen belül En ilyen intézkedéseket megengedhetőknek tartok.

Magyar nemzetem a kiegyezés óta irásit haladt. Elégítéssel tapasztaltam azt az öröndetes fejlődést, mint újabb bizonyítékot ama műbölcsessége mellett, melyet a korona és nemzet kölcsönös bizalma hozott létre. Így kell annak lennie és így kell annak maradnia ezentul is.

Alkotmányos életünket az isteni Gondviselés kegyelme mindaddig megmentette minden komoly megrázkódtatástól. Csak a nemzet józansága és

bában Balogh Éva ült, két kezébe temette arcát s ugy sirt keservesen.

Előtte állott a férj. Magas alakja megtörtnek látszott. Sápadt arcába a gond, búsan éles vonásai vésődtek be. Szomoruan nézte a síró leányt, majd megfogta kezét.

— Éva, ne sirjon. Ha ilyen elkeseredetten sir, kétszeresen nehéz lesz a szívem. Ön jó, nemes volt, midőn hívásomra idejött, hogy kissé Agnesünket ápolhassa. Soha sem fogom tudni áldozatkészségét meghálálni!

A leány felnézett. Szemei még könyvtől voltak nedvesek, de ajkai hideg szóra fakadtak.

— Kötelességem volt, hogy szegény hugom ápolására ide jöttem, ő volt legkedvesebb testvérem. Most arra kérem Béla, tegyen intézkedést, hogy a temetés után azonnal elutazzam!

A férfi merően nézett maga elé.

— Ahogy akarja Éva. Igen, ugy lesz. A temetés után egyedül maradok, magamra hagyatva — az egész életre.

A leány meglepetten nézett fel. Ez a végtelenül keserű hang a szívéig hatott. Odament a férfihez, kezét annak vállára tette s szelíden vigasztalta.

higgadsága, minden számbajövő nagy érdek megfontolt mérlegelése óvhat meg bennünket a jövőben is megpróbáltatástól.

Fejedelmi kötelességem ezért figyelmeztetni a nemzetet, hogy En most is ragaszkodom a kiegyezéshez. Meggyőződésem, hogy az a szellem, amely a művet megalkotta, ma is él régi erejével a nemzet lelkületében.

Bizom az Ön belátásában, hogy a szívemhez oly közel álló Magyarországot, annak törvényes képviselőjét atyai szándékomról felvilágosítja és a mai, az országra és a monarchiára veszedelmes helyzetből a szerencsés kibontakozást megtalálja.

Ebben a föltevésben arra határozottam el Magamat, hogy Önt az új kormány megalakításával megbízom, miről Önt a mellékelt kézirattal értesitem.

Kelt Bécsben, 1903. évi szeptember hó 22-ikén.

Ferenc József s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

Az új miniszterelnök.

A hivatalos lap rendkívüli kiadásá követhető királyi kézirattal közli:

Kedves gróf Khuen-Héderváry!

Önt magyar miniszterelnökkommé ezennel újólag kinevezem, illetőleg ezen eddig is viselt állásában megerősítem és a miniszterium iránti javaslatait elvárom.

Kelt Bécsben, 1903. évi szeptember hó 22-én.

Ferenc József s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

VÁRMEGYE ÉS VÁROS.

(Városi képviselőtestületi ülés. A városháza közgyűlési termében 1903. évi szeptember hó 24-én délután 3 órakor rendkívüli képviselőtestületi ülés lesz a következő tárgysorozattal: 1. Pénzügyi bizottság javaslata az Oláh Jánostól kisajátított terület kártalanítása tárgyában. 2. Ugyancsak javaslata Zombory János által a szőlőtelepre vonatkozólag beadott ajánlat felett. 3. Ugyancsak javaslata az állami elemi iskola fűtőanyagára vonatkozólag. 4. Bizottsági jelentés a piac rendezése tárgyában, a vármegye törvényhatóságának határozata a Kossuth-szobor elhelyezésére vonatkozólag. 5. Törvényhatósági bizottság határozata az ebadóra vonatkozólag. 6. Pénzügyi bizottság javaslata a rendőri közegek illetményének kiutalása tárgyában. 7. Rákóczy-zarandoklat felhívása a kirán-

Dombay megrázkódtott a kis kéz érintése alatt. Ideges mozdulattal, elsötétülő arccal fejtette le a nő kezét magáról s halkán mondotta:

— Ne beszéljen ugy hozzám! A hangja, a szava fáj nekem! — A leány sértődötten fordult el. Majd az ablakhoz lépett és fejét az ablak üvegéhez szorította. Kint esett az eső. Szomorú, őszi eső volt. Mintha az Ég is megsiratta volna ezt a kettészakadt földi boldogságot, azt a korán elhalt, ifjú asszonyt.

Éva maga előtt látta Ágnes menyasszonyságának legboldogabbidejében, majd mint ifjú asszonyt az esküvője napján s később mint kacagó, boldog asszonyt.

Aztán jött a szomorú betegség, melynek csiráját a korán elhalt édes anyjuktól örökölhette Ágnes. Éva tudta ezt s azért nem küzdött boldogsága érdekében, mert hugát akarta boldognak látni, sejtette, hogy ez a boldogság ugy sem lesz soká a kiesi asszony osztályrésze...

Egész betegsége alatt ott volt hugánál, ő fektette a hideg ércágyba. S most itt a válás órája. Elmegy innen, hogy soha többé ne lássa hugát és — Bélát.

(Folytatjuk.)

dulásbani részvétel tárgyában. 8. A Juhász Jenő féle telekből kisajátított területekre vonatkozólag megküldött szerződés bemutatása. 9. Belügyminiszteri leirat az 1900. és 1903. évi gyámpénztári számadásokra vonatkozólag. 10. Pénzügyi bizottság javaslata a Frisch-féle bérlet megszüntetése tárgyában. 11. Ugyancsak javaslata a rendőrkapitányának a rendőrségi létszám megváltoztatása tárgyában beadott kérelme felett. 17. Ugyancsak javaslata a megyei főorvosi lak részére kisajátított terület kártalanítása tárgyában. 13. Ugyancsak javaslata a Klárik István részletfizetési kérelme tárgyában. 14. Ugyancsak javaslata a Bitkó András által megvett terület visszavétele tárgyában. 15. Fegyelmi feljelentése Szöllőssy Sándor számvevőnek — Bogyay Béla közigazgatási tanácsos ellen. 16. Dr. Buza Barna indítványa adóbehajtás tárgyában.

(Az anyakönyvi hivatal hivatalos órái. A vármegye közigazgatási bizottságának 3006/1903. számú határozata folytán a sátoraljaujhelyi áll. anyakönyvi hivatalban a hivatalos órák f. évi okt. hó 1-étől naponként reggel 8 órától délután 2 óráig fognak tartatni.

HIREK.

Ősz.

(Szezonvers.)

Maholnap minden ág elárvul
Lehull az őszi permeteg,
S vele lehull a lomb a fáru,
De ez nem hat meg engemet.
Nem hat meg nyár agóniája
S hogy elveszett a szín, a fény,
Megdalt dalomnak dallamával
A corsót sírom vissza én!

Nem érdekel a lomb hullása
— Ősszel mit is tehetne ő! —
Nem erdőzöldnek hervadása,
S szellő, mely szélbe szökkenő...
Ez mind nem térszen búskomorra
Bú nem kél szívem rejtekén,
Őszi dalomnak dallamával
A corsót sírom vissza én...

Igen, a corsót! Esti corsónk,
Mit ősz kegyetlen elseper,
S amelyen kívüli nyári estén
Nincsen számunkra enyhe hely.
Amelyen annyi a szép asszony
S a szép leány megannyi fény,
En vagyok cersónk trobadurja:
A corsót sírom vissza én.

Itt van az ősz már és nagy „Ő”-met
S egyáltalán minden nagy „Ő”-t
Az ősz a corsórol kizárta,
Melyen vágyunknak szárnya nőtt.
A nagy „C”-k immár nem sétálnak
Oh! be keserves ez a tény...!
Ugyebár érthető immáron
Corsónk mért sírom vissza én.

Mert jött az ősz, s a corsó pusztá
S az én nagy „Ő”-m s a te nagy „Ő”-d
A mi nagy „Ő”-nk s a ti nagy „C”-tök
S az ő nagy „Ő”-jök rombadólt...
Azaz: hogy este láthatatlan
S corsó helyett aludni mén,
Hitemre mondom actualis,
Hogy corsónk sírom vissza én.

—np.

— Kinevezés. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter öv. Kende Antalné a tállyai állami ovodához óvónővé kinevezte.

— Kantha Józsefné temetése. Lapunk legutóbbi számában adtunk hírt arról a gyászestéről, mely dr. Kantha József ezredorvost neje elvesztése által érte. A megboldogult, jószágos lelkületű urnó hült tetemeit f. hó 23-án tették nyugalomra. A temetésen, melyen városunk előkelő társadalma jelent meg, hogy kifejezze részvétét, Katinszky Geyza esperes-plébános szentelte be a halottat. Azután megindult a szomorú menet a temetőbe. A helyben állomásozó honvéd-tisztikar testületileg jelent meg a gyászszertartáson.

— Költözik a fecske, golya. Fönt a kerek égbolt közepén még neki-neki lobbán a nap nyári tüze, de hiába szórja már alá aranyugár kékveit, megcsapaták a földet a hűvös szeptemberi szelek szárnyai. Erdőn, mezőn, kerten, ligeten kiütözik már a sárgaság, bús hirnöke a halálnak. A halványaság lila színe borong az égen is, betetőzven a késői nyárvég bucsupompáját, azt a fakó melaságot, mely édes fájást ébresztve a szívben, ömlik el a világon. Hűvösödnek az éjszakák, hajnalonkint fehér párázatok gomolyognak a lazatollu kis madártestek megszünik dalos torkukon az ének. Nincs is már kinek dalolni. Szirmaikat elpergették a őrzsák, ritkul a borostyán-lugasok sűrű sátora s üres a meleg fészek, mert szabad szárnyra keltek már a megnevekedett fiókák. A déli messzeségből pedig integet a titkos hatalom; jertek, jertek ide hozzám, a hol tüzes a nap-sugár, árnyas a berek, kacagnak a habok, susognak a pálmák és ragyog az örök tavasz. És ők mennek elcseseregve a bucsudalt a szülőfészekhez, a kopóran maradt földhöz. Hanem azért nem marad madár nélkül a világ, mert ha esavargó ösztön óperenciákra viszi is a szárnyas arisztokraciát, itt marad a plebs, a szürke, fakó köznép, mely letaroltágában se hagyja el a földet, szerelme és boldogsága tanyáját a nyár napjaiban. Itt maradnak a cinkők, pipiskék s az egész háznál ur lesz a vidáman csipogó, a sokat gyalogzott, de mindig hűséges fickó: a nagyfejű veréb.

— Lukács Károly cigányprimás sikere. Károly cigánynak Budapesten felvitte az Isten a dolgát. Az egyetlen vidéki banda, amely a Népszínházban a döntő-versenyen is fel fog lépni: — a Lukács Károly bandája. Sőt valószínű, hogy a nyolc banda közül, amely részt vesz a döntő-versenyen, a Lukács Károly bandája is hazához az országos cigányzene-versenyről valami díjat. És ha ez a nem méltatlan elismerés tényleg kijut „Károly”-nak, akkor vagy Budapesten marasztják, vagy nagyobbról ur lesz itthon, mint egy eleven esszen-saszeli örgróf. A döntő-verseny péntek, szombat és vasárnap lesz. Lukács Károly vasárnap délután fog játszani.

— A közoktatási miniszter a hazai iparért. A minisztertanács 1901-ben kimondotta, hogy a hatóságok és hivatalok csak olyan vállalatokkal szerződhetnek ipari szükségleteik megszerzésére, a melyek hazai portékát szállítanak. Erre a határozatra támaszkodva, Wlassics Gyula közoktatási miniszter most rendeletet bocsátott ki, amelyben szigorúan megköveteli a maga hatáskörébe tartozó hivataloktól, hogy hazai árut vásároljanak. Rendeletében megmondja a miniszter, hogy ez újabb intézkedésre az ad okot, hogy: „a hatóságok részéről nem fordítottak elég gond arra, hogy a lehetőségig hazai iparcikkek szerezzessenek be.” Pedig szükséges az ellenőrzés, mert, — folytatja a miniszter, — a vállalatokban megvan a hajlandóság, hogy külföldi árut hazai cégér alatt szállítsanak. E rendelet szerint az állami tanintézeteknek tanszer szükségleteiket csak hazai cégektől szabad beszerezniük.

— Felhívás. Mindazon földtulajdonosok, akiknek a város határában földbirtokuk van, de házuk nincsen, ezuton figyelmeztetnek, hogy a folyamatban levő helyszínelési bizottságnál jelentkezzenek és földbirtokuknak helyes bejegyzéséről meggyőződést szerezzenek, mert a helyszínelés lezárása után felszólamlásaik figyelembe vétetni nem fognak. Jelentkezési idő szeptember hó 26. és 28-án. Az irodahelyiség a polgári leányiskola épületében Andrassy-utca, d. e. 8—12-ig és d. u. 2—5-ig van nyitva. Sátoraljaujhely 1903 szeptember 21-én. Székely Elek polgármester.

— Színészet. Monori Sándor színigazgató, aki jelenleg Sárospatakon

időzik, e hó végén Homonnára érkezik, ahol 24 előadást fog tartani.

— **Szüreti figyelmeztetés.** A földmivelésügyi miniszter a következő rendeletet intézte a törvényhatóságokhoz: A hazai bortermelés érdekében kiváló súlyt helyezek arra, hogy a mesterséges borok készítésének és forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló törvénycikk rendelkezései mindenki által, kivétel nélkül, szigorúan megtartassanak. E célból intézkedjék haladéktalanul az iránt, hogy az érdekeltek — saját érdekében — legkiterjedtebb módon leendő közzététel (hirdetmények, kidobások stb.) útján mindenestre még az ez évi szüret megkezdése előtt, különösen arra figyelmeztessenek, hogy a bortörvény és ennek végrehajtása tárgyában kiadott rendelet értelmében a mustba, vagy a borba, ugyiszintén a már kész, kiejert törkölyborba vizet keverni, bármily csekély mennyiségben is, minden körülmények között feltétlenül tilos; továbbá, hogy tilos a természetes bornak törkölyborral, vagy gyümölcsborral való összekeverése (összeházasítása) is. A víz használata csak a törkölybor készítésénél van megengedve, de ott is csak az idézett végrehajtási rendeletben közzétett megszorítással. Egyszersmint arra is kell figyelmeztetni az érdekelteket, hogy aki a fent tiltott módon készített vagy kevert bort forgalomba hozza vagy eladja, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntethető, aki pedig a bort maga vizeli, vagy más tiltott anyagokkal kezeli, vagy a természetes bort törkölyborral vagy gyümölcsborral összekeveri, az mint mesterséges bor készítője, 600 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel s ezenfelül még 2 hónapig terjedhető elzárással büntetettik és ezenfelül az illetőktől a tiltott módon készített vagy kezelt borok még el is koboztatnak.

— **Magyar ember öngyilkossága Amerikában.** Veress Gyula sárospataki illetőségű jegyző New-Yorban öngyilkos lett. Veress, aki legutóbb Füleken jegyző volt, már évek óta Amerikában tartózkodott, de nem tudott magának semmi foglalkozást találni és csak honfitársai kegyelméből éldegélt. Ez az életmód annyira elkeserítette, hogy e hó 11-én egy kávéházban fobelőtte magát. Levelet hagyott hátra, melyben öngyilkossága okául azt hozza fel, hogy nem tudott megélni. Haláláról Füleken lakó rokonait táviratilag értesítették.

— **Az új bélyegek.** A folyó év október 1-étől kezdve a m. kir. adóhivatal négy új bélyegjegyet ad ki az árusoknak. Most érkezett meg az első, néhány hétre való készlet. Meglepetéssel fogja köszönteni az új bélyegeket a közönség. Cél szerű újítás, hogy az értékek számát a törvényes használatnak megfelelőleg szaporították.

— **Népfölkelők szemléje.** Közöltük már, hogy a népfölkelők szemléje f. évi október hó 13. és 14-én fog Sátoraljujhelyben megtartani. A szemle megtartásának ideje — mint újabban értesülünk — az izraelita ünnepek miatt nem a jelzett napokon, hanem október hó 9. és 10-én fog a rendőrkapitányi hivatal udvarán megtartani.

— **Posta és táviró növendékek felvétele.** A kereskedelemügyi m. kir. miniszter folyó hó 18-án kelt 60428. számú rendeletével a posta és táviró növendékek felvételére megállapított határidőt a folyó évben kivételesen október hó végéig terjesztette ki.

— **Uj szivarok.** A pénzügyminiszter közli, hogy az általános forgalomba felvett dohánygyártmányok árjegyzékébe Rosita elnevezés alatt új szivar fog felvétetni s folyó évi október 1-től kezdve a forgalomba bocsátatni. Ennek a szivaroknak az ára az árusok részére 100 darabonként 7 korona 20 fillér, a fogyasztók részére darabonként 8 fillér; továbbá a belföldi különlegességi árjegyzékbe Delicias elnevezés alatt fog újfajú szivar felvé-

tetni s folyó évi október hó 1-től kezdve a forgalomba bocsátatni. Ez a szivar 5 darabonként papírdobozba van esomagolva és az árusok részére 200 darabonként (40 darab 5 darabos esomagban) fog eladatni. Öt darab szivart tartalmazó doboz ára 60 fillér, 200 darab szivar ára 24 korona.

— **Nyilvános számadás.** A kolozsvári ev. ref. collegium igazgatósága f. évi 834. sz. átiratában városunk polgármesterét értesítette arról, hogy a nevezett intézet 5 tanára és 60 tanulója folyó évi szeptember hó 18-ik napján d. e. 7 óra 13 percor Kassáról jövet meglátogatja városunkat s ez alkalommal Széphalomra és Borsiba is elzarándokolnak, hogy Kazinczy Ferenc temetkezési helyét és II. Rákóczi Ferenc születési helyét felkeressék s ott a kegyelet és megemlékezés koszorúját letegyék. A polgármester a kirándulás költségei fedezésére — miután a városi költségvetésben ily célra szolgáló alap nincsen, a város közönsége áldozatkészségét vette igénybe s gyűjtést rendezett. A gyűjtés eredményeként a gyűjtőveken befolyt: Bauer Antal 1 K. Behyna Antal 1 K. Bernáth Aladár 2 K. Czianer Henrik 4 K. Dókus Gyula 2 K. Dókus László 5 K. Évva Odón 1 K. Gortvay Aladár 2 K. Katinszky Geyza 2 K. Kegyesrend 2 K. Meczner Béla 2 K. Id. Meczner Gyula 2 K. Ifj. Meczner Gyula 5 K. Dr. Nyomarkay Odón 2 K. Reichard Mór 2 K. Székely Elek 2 K. Szentgyörgyi Dezső 1 K. Szöllősi Arthur 1 K. Schmidt Lajos 1 K. Összesen 40 K. — Kiadás volt: 6 kétfogatu kocsis 4 K. 36 K. 3 magánfogat kocsisának borralaló 4 K., összesen 40 koro. a. — Magánfogataikat rendelkezésre bocsátották: Meczner Béla, Réz Gyula és a város.

— **Maga alá temette a szénás szekér.** Kuncza György 13 éves alsó-körtvélyesi lakos gyermeke, folyó hó 14-én szénát szállított haza a rétről. Utközben a lovak megbokrosodtak, a gyenge fiu nem volt képes őket megfékezni és felfordították a magasan megrakott szekeret, mely maga alá temette Kunczát is. Az arra menők huzták ki szánalmas állapotban a széna alól. Koponyacontörést s más súlyos sérüléseket szenvedett és ezért felépüléséhez kevés a remény. Ápolás végett a nagymihályi kórházba szállították be.

— **Az ügyvédjelöltek munkaszünete.** Nemrégiben mintegy száz ügyvédjelölt kérvényt nyújtott be Láng Lajos kereskedelmi miniszterhez, a melyben arra kérték, hogy rendelje el az ügyvédi irodákban is a vasárnapi munkaszünetet. Ma a miniszter tudatta velök, hogy a kérésnek nem tehet eleget, mert az ügyvédek működése nem ipari munka s így arra nem vonatkozhatik az 1891. XIII. törvénycikk.

— **Késelő cimborák.** Lukács Mitró és Kulik Ignác az újhelyi hetivásárra igyekeztek. A faluvégi koresmáknál — régi szokás szerint — meg-megálltak és utravalóul egy kis pálinkával ellátták magukat. Mire Újhelybe értek, már nem bírtak a lábukon állni. Eközben valamin összevesztek és egymásnak estek ököllet; de miután egyik sem bírt a másik felett előnyt szerezni, Kulik kést rántott s azzal Lukácsot úgy összeszúrta, hogy kocsin kellett hazaszállítani.

— **Vármegyei tisztviselők szövetkezete.** Az országos kongresszus, melyet a tavasszal a vármegyei tisztviselők tartottak, határozatképen kimondotta, hogy országos szövetkezetet alakít. Az alapszabályokat kidolgozták s a belügyminiszterhez juttatták. A szövetkezet székhelyéül Budapest lévén megállapítva, a fővároszhoz kellett az alapszabályokat benyújtani. Végre megérkezett a kormányhatósági jóváhagyás. Értesülésünk szerint Beniczky Lajos Pestvármegye alispánja az alakuló közgyűlést október hó 18-ára szándékozik egybehívni.

— **Uj táviró-úrlapokat fog legközelebb a kereskedelmi miniszterium kiadni, amelyek a villám- és magyar koronából kombinált víznyomású jelvénynyel lesznek ellátva.** A most használt úrlapokból meglevő készletet máris esilagalaku lyukasztóval és a hivatal bélyegzőjével jelzik. Fölvívjuk az érdekelteket, hogy a víznyomású úrlapok kiadásáig olyan táviró-úrlapokat, melyek átlukasztva vagy hivatalos bélyegzővel ellátva nincsenek, ne fogadjon el. Akinek pedig előre váltott, de jelzéssel el nem látott úrlapjai vannak, azokat az immár szükséges átlukasztással és bélyegzéssel bármely posta- és táviró-hivatalnál f. évi november hó 1-ig látassa el.

KÖZGAZDASÁG.

A műtrágya kereskedelem és az 1895. évi XLVI. törvénycikk végrehajtása.

(Két cikk.)

Irtá: Rázsó Imre gazd. tanint. tanár.

Aki figyelemmel kísérte az utóbbi évek gazdasági mozgalmait, megelégedéssel vehette tudomásul a gazdasági technika egyes fontos, mondhatjuk egész mezőgazdasági életünkre átalakító hatást gyakorló vívmányainak örvendetes térhódítását. Nem csupán a nagy és középbirtokokok, de lassankint a földmives kisgazdák is figyelmesekké lettek egyes mezőgazdasági újításokra és feladva tartózkodó, megfigyelő állásukat: megpróbálták alkalmazni azokat szerény viszonyaik közt is; és ha megfigyelésük helyes volt, vagy akadt önzetlen utbaigazító, a kisgazda próbálkozása is kielégítő sikerre vezetett.

Azon újítások sorában, amelyek gazdálkodási viszonyainkra az utóbbi években igen szembetűnő befolyást gyakoroltak, nevezetes szerep illeti meg a műtrágyát. Alig egy évtizede, hogy ezek alkalmazása kezdeti terjedni, kezdetben csak a nagyobb birtokokon, fokozatosan azután a közép birtokokok és lassankint a földmives gazdák körében is.

Nem mondhatjuk pedig, hogy a műtrágyák használatára és elterjedésére gazdasági viszonyaink kedvezőek lettek volna. Nehéz, küzdelmes évei voltak azok a magyar mezőgazdaságnak, alacsony gabonárákkal, egyre rosszabbodó munkás viszonyokkal s éveken keresztül kevés, mondhatjuk általában aluli terméshozamokkal. Ilyen viszonyok között valóságos esoda volt a műtrágya fokozatos terjedése.

A különböző összetételű műtrágyák közül leggyorsabban elterjedtek és manapság is legnagyobb mértékben használtatnak a foszforsav tartalmú műtrágyák. Részben mert termő talajaink eredettől fogva kevés foszforsavat tartalmaznak, részben mert kultúrnövényeink sok és könnyen felvehető foszforsav tápanyagot igényelnek fejlődésük folyamán különösen a kalászosok, melyek pedig elfoglalják az összes szántóföldi területnek közel 50%-át és amelyek a magképzéshez igen sok foszforsavat igényelnek; az általuk a talajból elvont foszforsav pedig nem kerül oda vissza csak elenyésző kis mértékben, minthogy a kalászos magvak jó nagy részét piacra viszi a magyar gazda, a növény által felvett foszforsav pedig túlnyomó részében a mag fejlesztéséhez használtatik fel. Ezen okokból magyarítható meg a foszforsavas műtrágyák alkalmazásának nagy fontossága a magyar mezőgazdaság körében.

Talán nem érdektelen megemlítenem azt is, hogy a szuperfoszfát és Thomassalak közül hazánkban az előbbi sokkal elterjedtebb, mint az utóbbi. Ennek magyarázata azon körülményben keresendő, hogy a szuperfoszfát a foszforsavat vízben oldható alakban tartalmazza, a milyen alakban a növények feltudják azt venni; a Thomassalak foszforsava ellenben vízben nem oldódik, csak fokozatosan, hosszabb időn belül alakul

át foszforsavának egy része vízben oldhatóvá a talajban előforduló vegyületek behatása folytán. Bármelyik foszforsavtartalmú műtrágyának használata mutatkozik indokoltnak, nagyon fontos dolog, hogy a gazda a beszerzésénél kellő óvatossággal járjon el. Az ugyanis, hogy mit ér egyik, vagy másik műtrágya, annak kinézéséből, külső alakjából egyáltalán nem állapítható meg; erre nézve csupán annak vegyi vizsgálata nyújthat biztos utbaigazítást.

A műtrágya értéke ugyanis aszerint változik, hogy több vagy kevesebb benne a ható alkotórész, tehát az a növényi tápanyag, melyet abban a gazda megvásárol. Természetesen a műtrágya forgalmi ára is annak beltartalmával van szoros összefüggésben és minél több tápanyagot tartalmaz, annál magasabb áron fizetetik. Ez okból kifolyólag a foszforsav tartalmú műtrágyákat rendszerint beltartalmuk szerint — kilogramm % ában szokták vásárolni.

*

Mint minden kereskedelmi árucikkénél, úgy a műtrágyák árusításánál is fordul elő hamisítás és visszaélés, melyek a vevő közönség megkárosítását vonják maguk után. Mivel a műtrágyák hamisítása következtében a vevő igen nagy károkat szenvedhet, az 1895. évi XLVI. törvénycikk oltalmába veszi a műtrágya vásárló közönséget és az ezen törvénycikk végrehajtása tárgyában kiadott 1896. évi 38,386. számú földmivelésügyi miniszteri rendelet pontosan megjelöli, hogy mikor hamisítottak ezen trágyaszerek és egész szabatosan körülírja a műtrágya-félék forgalomba hozatalának módjait, de egyúttal intézkedik a műtrágyák közforgalmi ellenőrzéséről is.

Ezen rendelet szerint hamisított minden műtrágya, „ha az annál a megjelölt használati értékénél, melylyel kínáltatik, illetve árultatik, csekélyebb értéktartalommal szállítatik, vagy hozatik forgalomba, ha ugyan erről a vevő előzetesen tudomással nem bírt, vagy ha nyilvánvalóan fel nem ismerhette.“ Minthogy pedig a műtrágya kinézése után azt, hogy a megjelölt vagy annál kevesebb értéktartalommal bír-e, felismerni lehetetlenség, azok oly módon hozandók forgalomba, hogy: „mindazon zsákok, melyekben a rendes kereskedelmi forgalom tárgyát képező trágyák és trágyaszerek árultatnak, illetve szállítatnak, a bennük levő trágya nevét és annak növényi tápanyag mennyiségét (használati értékét) az egyes tápanyagokat külön-külön %-okban mutató, le nem törölhető felírással látandók el és az illető gyár ólomzárával ellátva, lehetőleg 50 75 vagy 100 kg. tartalommal hozandók forgalomba.“

Ha tehát a szuperfoszfátnak, mint nálunk az összes között legelterjedtebb műtrágyának megjelölését vesszük, minden zsákon kell lenni a gyár ólomzárjának, a „Sup“ megjelölésének, valamint a Ph. (foszforsav) tartalomnak. Pl.: „Sup. Ph.: 16%“ vagy „Ph 18%.“ Ez azt jelenti, hogy az a bizonyos szuperfoszfát 16% illetve a másik esetben 18% vízben oldható foszforsavat tartalmaz.

Ez a megjelölés fontos úgy az eladóra, mint a vevőre; az eladóra ezért, mivel a zsákon feltüntetett foszforsav tartalmáért (0.4% különbözettel) tartozik a törvény értelmében szavatosságot vállalni; a vevőre meg fontos azért, mert a vásárlandó műtrágyát a tényleges használati értéke szerint fizeti meg.

A SZERKESZTŐSÉG ÜZENETE.

Dr. G. O. Bpest. A cikket utólag kaptam K.-tól. Idejét is multa s irtunk is a dologról. I. Szerencs. Ha nem volt a „Nem közölhető“ között: jóni fog a beérkezés sorrendjében.

Érdeklődő. Kassa. Részletesen ismertettük a multi számban.

Nem közölhető. Söhajtásom. (vers.)

Kiadótulajdonos: Éhler Gyula

Kitünő pörkölt paprikás szalonna.

Jessék

kísérletet tenni és meg fog győződni, hogy nálam mindenféle

HENTESÁRU

a legolcsóbban beszerezhető.

A t. cz. vevőközönség szives figyelmébe ajánlom a következő árukat:

1 kiló friss olvasztott szalonna-zsir . . .	1 K. 52 fill.
1 „ sótalán szalonna zsirnak való . . .	1 K. 44 fill.
1 „ új sós szalonna . . .	1 K. 44 fill.
1 „ füstölt szalonna szeletben . . .	1 K. 52 fill.
1 „ füstölt hát szalonna . . .	1 K. 60 fill.
1 „ I. rendű pörkölt paprikás szalonna . . .	1 K. 76 fill.
1 „ füstölt kolbász . . .	1 K. 60 fill.
1 „ füstölt sódar páczolt . . .	1 K. 52 fill.

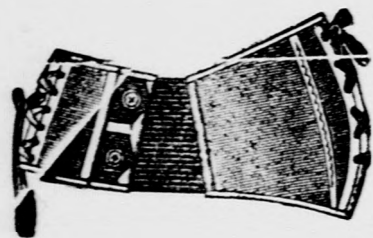
Nagybani vételnél árengedmény!

Megrendelhető:

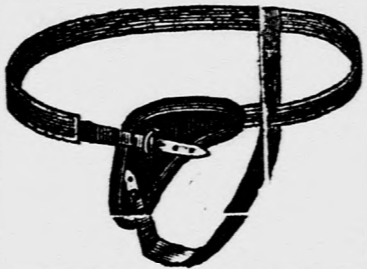
KARNER JÓZSEF,
hentesüzletében
Nyiregyháza.

Finom füstölt husnemű.

SÉRVBEN SZENVEDŐK

forduljanak hozzám
teljes bizalommal.

30 évi tapasztalatom, melyet a külföld egnagyobb Orthopaediai és kötszer műhelyeiben szereztem, biztosítékot nyújt szakképességemről, hogy a legelavultabb sérveknél is segítek. — Készítek kaskötőt, műfüzöt, egyenes tartót, pápkötőt, málábat, kezeket stb.

Nagy raktár mindennemű betegápolási czikk és orvosi műszerekben, irrigátor, ágy tál, éjjeli cseset, Bidet, tej sterilizáló készülék Prof. Soxhlet szerint, valamint minden Gummi áru.

Valódi francia különlegességek discretio mellett.

Keztyük saját gyártmány, mérték szerint is.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

BLUMBERG S. E. keztyűs és műkötszerész
Kassa, főutca 91. szám.

Eladó zongora.

Egy rövid szárny-zongora, igen jó karban jutányosan eladó. Bővebb értesítést ad **Bótos János** Homonna, (Zemplén m.)

1438/1903. végr. sz.

Árverési hirdetmény.

Alólírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében közhírré teszi, hogy a s.-a.-ujhelyi kir. járásbírótság 1901. V. II. 644/1. 1902. V. II. 120/1. és 1903. évi V. II. 260/11. számú végzése következtében Csengeri Dezső ügyvéd által képviselt Cselavszky János és neje javára ifj. Repovszky János vejei lakos ellen 1883. korona 93 fillér és 198 kor. s jár. erejéig 1902. évi március 28. és 1903. évi aug. hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás

utján lefoglalt és 744 koronára becsült következő ingóságok u. m.: termények, házi-butorok, borju, hordók, lovak stb. nyilvános árverésen eladotnak.

Mely árverésnek a s.-a.-ujhelyi kir. járásbírótság 1903. évi V. II. 260/12. sz. végzése folytán 2081 kor. 93 fill. tökékövetelés, ennek esedékessé vált kamatai és bíróság már megállapított költségek erejéig Velején, alperes lakásán leendő eszközzésére **1903. évi szeptember hó 30-ik** napjának délutáni 3 órája határidőül kitűzték és ahhoz a veáni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t. cz. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek szükség esetén becsáron alul is el tognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felültogaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés, az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Saujhelyben, 1903. évi szept. hó 10-én.

Fejér Zoltán, kir. bir. végrehajtó.

Könyvnyomda megnyitás Szerencsen.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy Szerencsen, a Gyár-utczában, a Turcsányi-féle házban egy, a mai kor kívánalmainak teljesen megfelelő és **papirkereskedéssel** egybekötött

könyvnyomdát

nyitottam, hol is minden e szakba vágó nyomtatványok izlésesen és olcsó árban készíttetnek.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel:

Winternitz Lajos.

Reizman Sámuel

hordógyáros, Munkács

szállit jó minőségű

Gönczi hordókat

darabja 8 korona.

170-300 literig hektoliterenként 5 kor.

Épületek, ingóságok, termények

tűzkár elleni biztosítására,

továbbá: élet- és járadék-biztosítások felvételére

ajánljok:

az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

kerületi ügynöksége

S.-A.-UJHELYBEN, a „Zemplén“ kiadóhivatalában.